

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 5Co/357/2013
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1711214102
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 06. 2013
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Juraj Považan
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2013:1711214102.1

Uznesenie

Krajský súd v Bratislave v právnej veci navrhovateľa: EOS KSI Slovensko, s.r.o. so sídlom v Bratislave, Údernícka 5, zast. TOMÁŠ KUŠNÍR s.r.o. so sídlom v Bratislave, Údernícka 5, proti odporcovi: E. O., O.. XX.XX.XXXX, O. V. V. X/XX, X. V., toho času na neznámom mieste, zast. opatrovníkom Naďou Hrubou, pracovníčkou OS Malacky, za účasti vedľajšieho účastníka na strane odporcu: Spotrebiteľské združenie OSA, so sídlom Fedinova 9, Bratislava, IČO : 42 260 086, zast. Advokátskou kanceláriou HKP Legal, s.r.o., so sídlom Sasinkova 6, Bratislava, o zaplatenie 1.661,28 eur s prísl., na odvolanie vedľajšieho účastníka proti uzneseniu Okresného súdu Pezinok zo dňa 03. decembra 2012 č.k. 5C 166/2012-67 takto

rozhodol:

Odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa náhrady trov konania vedľajšieho účastníka **p o t v r d z u j e .**

Návrh vedľajšieho účastníka na prerušenie konania **z a m i e t a .**

Navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania **n e p r i z n á v a .**

o d ô v o d n e n i e :

Súd prvého stupňa uznesením zastavil konanie vo veci pre späťvzatie návrhu na začatie konania navrhovateľom (§ 96 ods. 1, 3 O.s.p.), zrušil platobný rozkaz Okresného súdu Pezinok, č.k. 4 Ro 497/2011-23 zo dňa 19.12.2011, žiadnemu z účastníkov nárok na náhradu trov konania nepriznal a napokon rozhodol o vrátení pomernej časti súdneho poplatku navrhovateľovi.

O trovách vedľajšieho účastníka rozhodol s poukazom na ust. § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. a tomuto nepriznal nárok na náhradu trov konania vychádzajúc zo skutočnosti, že vedľajší účastník na strane z odporcu je združením založeným na ochranu oprávnených záujmov spotrebiteľa, z čoho možno považovať za dôvodný predpoklad, že samo združenie bude disponovať kvalifikovanými a odbornými prostriedkami na zabezpečenie pomoci spotrebiteľovi. Vedľajší účastník vstúpil do konania ako profesná organizácia založená za účelom kolektívnej ochrany práv spotrebiteľov z vlastného podnetu, pričom splnomocnil právneho zástupcu z radov advokátov na jeho zastupovanie v súdnom konaní. Nakoľko združenie sa prezentuje ako inštitúcia spôsobilá poskytnúť ochranu spotrebiteľovi aj v rámci súdneho konania, právne zastúpenie vedľajšieho účastníka je nadbytočné, účelové a nehospodárne. Takýto postup súdu nie je ani v rozpore s čl. 47 ods. 2 Ústavy SR keď súd

- 2 -

vedľajšiemu účastníkovi právo dať sa v konaní zastúpiť nepoprel, nestotožnil sa len s účelnosťou trov právneho zastúpenia.

Proti tomuto uzneseniu v časti týkajúcej sa náhrady trov konania podal v zákonnej lehote odvolanie vedľajší účastník, z dôvodu nesprávnej aplikácie ust. § 146 ods. 1 písm. c) O.s.p. a uviedol, že súd mal postupovať podľa ust. § 146 ods. 2 veta prvá O.s.p., nakoľko navrhovateľ bezdôvodne podaným návrhom na začatie konania a jeho späťvzatím zavinil, že konanie sa muselo zastaviť a nestalo sa tak pre správanie odporcu. Podľa názoru odvolateľa je nepochybné, že dôvodom späťvzatia návrhu na začatie konania navrhovateľom aj v tomto prípade bolo uplatnenie námietky premlčania vedľajším účastníkom, spolu s vedomosťou navrhovateľa, že dlh odporcu bol v čase podania návrhu premlčaný. Je zároveň nepochybné, že navrhovateľ sa od počiatku konania spoliehal na právnu negramotnosť spotrebiteľov a po pristúpení vedľajšieho účastníka a vznesení námietky premlčania jeho právnym zástupcom bol nútený bez ďalšieho vziať svoj návrh späť. To znamená, že odporca bol v konaní úspešný vďaka úkonu vedľajšieho účastníka, za ktorý vedľajšiemu účastníkovi nebola napadnutým uznesením priznaná náhrada trov konania. Súd mal v tomto prípade o trovách konania rozhodnúť podľa ust. § 146 ods. 2 prvá veta O.s.p. a zisťovať, či návrh na začatie konania bol podaný dôvodne a či navrhovateľ svojim nedôvodne podaným návrhom nezavinil, že konanie sa muselo zastaviť. V ďalšom oprel svoju argumentáciu právne o ust. § 93 O.s.p. a § 3 ods. 5 a § 25 ods. 1 Zákona o ochrane spotrebiteľa a o filozofiu spotrebiteľského práva, ktorej základom je pozitívny zásah štátu prostredníctvom zákonodarnej a súdnej moci. Prejednávaná právna vec je pritom typickým spotrebiteľským sporom. Základnou filozofiou spotrebiteľského práva je pozitívnym zásahom štátu prostredníctvom zákonodarnej a súdnej moci dosiahnuť vyváženie faktickej nerovnováhy spotrebiteľa vo vzťahu k profesionálnemu dodávateľovi, ktorý má mocenskú, ekonomickú a právnu nadvládu nad spotrebiteľom, vyplývajúcu z okolností uzatvárania predformulovaných štandardných zmlúv, v ktorých zmluvné podmienky stanovuje dodávateľ. Dodávateľ má pritom väčšiu profesionálnu skúsenosť, lepšiu znalosť práva a ľahšiu dostupnosť právnych služieb. Poukázal na článok 169 Zmluvy o fungovaní EÚ, ktorým sa Únii ukladá úloha zabezpečiť vysokú úroveň ochrany spotrebiteľa, podporovať právo spotrebiteľov na informácie a na vytváranie združení na ochranu ich záujmov, na Smernicu Európskeho parlamentu a Rady 98/27/ES, 2009/22/ES a 2005/29/ES ako aj na čl. 38 Charty základných práv EÚ. V kontexte uvedeného potom aj na výklad súdu popierajúci význam právneho zastúpenia, ktorý považuje za nesprávny, účelový, odporujúci zákonom SR i predpisom EÚ. Vytkol súdu absurdnosť jeho výkladu s poukazom na možnosti navrhovateľa ako obchodnej spoločnosti skupujúcej pohľadávky byť zastúpený advokátskou kanceláriou a na druhej strane spochybnením opodstatnenosti právneho zastúpenia vedľajšieho účastníka tým, že mu nepriznal trovy právneho zastúpenia. Súd prvého stupňa svojim postupom a nepriznaním náhrady priamo poprel rovnosť podmienok v konkrétnom súdnom konaní, zasiahol do procesných práv vedľajšieho účastníka garantovaných o. i. v § 93 ods. 4 O.s.p. a znemožnil mu tak reálny výkon úloh spotrebiteľského združenia vymedzených zákonom. Týmto svojim postupom tak fakticky odňal spotrebiteľovi právo na kvalifikovanú pomoc v rámci súdneho procesu. Odvolateľ má za to, že ak súd vydal platobné rozkazy bez skúmania neprijateľnosti podmienok spotrebiteľských zmlúv ex offo, poškodil spotrebiteľov a založil zodpovednosť štátu za škodu. Takýto postup považuje za úmyselne smerujúci v neprospech spotrebiteľa.

- 3 -

Dal do pozornosti rozhodnutia krajských súdov v Prešove, Košiciach, Trenčíne, Nitre, Žiline a Banskej Bystrici, v súvislosti so zásadou účinnej súdnej ochrany tak ako je stanovená v článku 47 Charty základných práv Európskej únie a ktorá sa má vykladať v tom zmysle, že aj právnické osoby musia mať možnosť poradiť sa, obhajovať sa a nechať sa zastupovať. Záverom poznamenal, že nahradenie trov právneho zastúpenia vedľajšiemu účastníkovi zo strany navrhovateľa považuje za nanajvýš spravodlivé, nakoľko mu jednak s bránením práv spotrebiteľov vznikli reálne náklady a vníma ich ako prevenciu pred konaním navrhovateľa, ktorý zneužíva nízke právne vedomie spotrebiteľov (vrátane odporcu) tým, že skupuje premlčané pohľadávky a tie následne žaluje spoliehajúc sa, že odporcovia (spotrebiteľia) nevedia o možnosti vznesenia námietky premlčania a právne služby advokáta si nemôžu dovoliť.

Navrhol pre prípad, ak sa odvolací súd stotožní s názorom súdu prvého stupňa v zmysle § 109 ods. pís. c./ O.s.p. prerušiť konanie a požiadať Súdny dvor Európskych spoločenstiev o rozhodnutie o práve spotrebiteľského združenia na plnohodnotné právne zastúpenie - vrátane práva na priznanie náhrady trov konania v prípade, ak procesné úkony združenia budú v súdnom procese na prospech spotrebiteľa a budú mať v časti týkajúcej sa účasti spotrebiteľského združenia za následok úspech vo veci - ako o predbežnej otázke.

Navrhovateľ sa k odvolaniu vedľajšieho účastníka vyjadril podaním doručeným prvostupňovému súdu dňa 05.02.2013, napadnutý výrok uznesenia o trovách vedľajšieho účastníka žiadal potvrdiť a priznať navrhovateľovi náhradu trov odvolacieho konania. Prezentoval názor, že združenie na ochranu spotrebiteľa musí byť samo z podstaty svojej existencie schopné poskytnúť právnu pomoc pri súdnych konaniach v spotrebiteľských veciach. Ak by združenie nevedelo naplniť predmet svojej činnosti, nebol by dôvod na jeho pripustenie ako vedľajšieho účastníka a ak by existoval dôvod na jeho zastúpenie advokátom, tak len bez práva na náhradu trov konania. Z vlastnej činnosti mu je známe, že vedľajší účastník prostredníctvom svojho právneho zástupcu paušálne vstupuje do množstva súdnych konaní, o predmete ktorých ani nemá vedomosť, a to oznámením o vstupe do konania a žiadosťou o doručenie návrhu, čím iba navyšuje trovy a predlžuje konanie. Nepriznanie trov vedľajšiemu účastníkovi nie je porušením základného práva na právnu pomoc a rovnosť účastníkov v konaní podľa čl. 47 ods. 2 a 3 Ústavy SR, nakoľko tieto trovy neboli účelne vynaložené.

Odvolací súd preskúmal vec bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 212 ods. 1 a § 214 ods. 2 O.s.p.) v medziach podaného odvolania a dospel k záveru, že odvolanie vedľajšieho účastníka nie je dôvodné.

Písomné späťvzatie návrhu na začatie konania zo dňa 5.11.2012 (č.l. 65 spisu) neobsahuje žiaden dôvod, na základe ktorého navrhovateľ zvolil takýto procesný postup.

Ak navrhovateľ vezme návrh späť a nejde o prípad podľa § 146 ods. 2 druhá veta O.s.p., z procesného hľadiska zásadne platí, že zavinil zastavenie konania, a preto je povinný nahradiť protistrane trovy konania.

- 4 -

Vedľajší účastník má principiálne právo na náhradu trov konania, keďže právo na náhradu trov konania vzniklo odporcovi, ktorého v konaní vedľajší účastník podporoval. Avšak vedľajší účastník musí byť uzrozumený s tým, že aj vo vzťahu k nemu bude súd skúmať, či trovy konania boli účelne vynaložené na ochranu oprávnených záujmov spotrebiteľa.

Vedľajším účastníkom v prejednávanej veci je Spotrebiteľské združenie OSA, teda združenie podľa § 25 zák. č. 250/2007 Z.z., o ochrane spotrebiteľa. V zmysle tohto ustanovenia je účelom zriadenia takejto právnickej osoby okrem iného podávanie návrhov na začatie konania na správnom orgáne alebo na súde vo veci ochrany práv spotrebiteľov, účasť v konaní v procesnom postavení účastníka konania a tiež zastupovanie spotrebiteľa v konaniach pred štátnymi orgánmi o uplatňovaní jeho práv vrátane náhrady ujmy spôsobenej porušením práv spotrebiteľa na základe plnomocenstva. Predpokladom pre zápis združenia okrem iného je aj to, že združenie aktívne pôsobí v oblasti ochrany spotrebiteľov po dobu najmenej dvoch rokov (§ 25 ods. 3 uvedeného zákona). Z týchto oprávnení združenia potom vyplýva aj požiadavka, aby združenie bolo spôsobilé bez toho, aby muselo byť zastúpené advokátom, poskytovať aktívnu pomoc spotrebiteľovi, a to vrátane kvalifikovanej právnej pomoci. Kvalifikovanosť združenia oprávneného na zastupovanie účastníka konania (spotrebiteľa) pritom vyplýva nielen z uvedených požiadaviek podmieňujúcich zápis združenia do zoznamu oprávnených osôb na vykonávanie tejto činnosti, ale aj z ďalších právnych úprav (napr. oprávnenia vyplývajúce z § 10 zákona č. 266/2005 Z. z. o ochrane spotrebiteľa pri finančných službách na diaľku, § 10 zákona č. 128/2002 Z. z. o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa). Reálne napĺňanie dikcie zákona a s tým súvisiace dostatočne kvalifikované personálne a materiálne zabezpečenie v prípade vedľajšieho účastníka v prejednávanej veci je zrejmé aj z jeho základných dokumentov a obsahu jeho internetovej stránky, na ktorej ponúka svoje služby spotrebiteľom.

Súd pri rozhodovaní o náhrade trov konania vedľajšieho účastníka musí prihliadať aj na jeho procesnú aktivitu v tomto konaní. Jediným úkonom jeho zástupcu v tomto konaní bolo oznámenie o vstupe do konania ako vedľajšieho účastníka pozostávajúce z citácie zákonov a na danú problematiku vzťahujúcich sa paragrafov, pričom je zrejmé, že vedľajší účastník nebol pred tým, ako oznámil svoj vstup do konania, oboznámený s vecou a s predmetom konania, o čom svedčí tá skutočnosť, že zároveň požiadal o doručenie návrhu na začatie konania s prílohami. Taktiež z podaní vedľajšieho účastníka nevyplýva, že

by tento kontaktoval odporcu a ponúkol mu prípadne pomoc napr. pri zastupovaní v tomto konaní, čo patrí do predmetu jeho činnosti. V danom prípade, ako i v množstve ostatných ide o odporcov, ktorých pobyt sa ani súdu pri využití všetkých dostupných prostriedkov nepodarilo zistiť a i tieto skutočnosti svedčia o tom, že vstup vedľajšieho účastníka do konania bol len formálnou záležitosťou.

Ak združenie už v čase svojej registrácie aktívne pôsobilo v oblasti ochrany spotrebiteľa, znamená to, že už v tomto čase muselo spĺňať základné materiálne a personálne predpoklady na vykonávanie aktívnej činnosti v tejto oblasti. Z obsahu spisu vyplýva, že vedľajší účastník vstúpil do konania bez vyzvania odporcu a teda z vlastného podnetu, v konaní neurobil na prospech odporcu okrem ohlásenia vstupu žiadny úkon, nakoľko navrhovateľ vzal návrh na začatie konania späť. Z úradnej činnosti je však známe, že všetky úkony vedľajšieho účastníka po obsahovej aj formálnej stránke predstavujú úkony

- 5 -

formulárového a opakujúceho sa charakteru, ktoré vedľajší účastník využíva bez väčších obmien aj v iných súdnych konaniach. Tieto úkony preto odvolací súd vyhodnotil ako úkony, ktoré nevyžadujú rozsiahle právne skúsenosti a na ich realizáciu nie je nutné právne vzdelanie. Nemožno preto súhlasiť s tvrdením odvolateľa, že právne zastúpenie bolo nevyhnutné pre zabezpečenie plnohodnotnej ochrany spotrebiteľa. Aj podľa názoru odvolacieho súdu samotné združenie, ktoré má v predmete svojej činnosti zabezpečovanie tejto ochrany, má mať k dispozícii prostriedky na realizáciu svojho účelu. Ak je cieľom združení na ochranu spotrebiteľa presadzovať oprávnené záujmy spotrebiteľov a právom spotrebiteľa chrániť a presadzovať svoje oprávnené záujmy aj prostredníctvom združení na ochranu spotrebiteľov, musí sa súd, ak sa združenie na ochranu spotrebiteľa zúčastní konania ako vedľajší účastník na strane spotrebiteľa, zaoberať tým, či takéto trovy konania boli účelne vynaložené na ochranu oprávnených záujmov spotrebiteľa. Paušálny vstup Spotrebiteľského združenia OSA do všetkých konaní, v ktorých vystupujú ako navrhovatelia týmto združením označené subjekty, bez ohľadu na stav konania, vôľu spotrebiteľa a účelnosť úkonov vedľajšieho účastníka, nepovažuje ani odvolací súd za dôkaz o vôli združenia naplniť cieľ stanovený v Stanovách Spotrebiteľského združenia OSA.

Paušálny vstup tohto združenia do konaní, v ktorých pre vstup nebol žiaden dôvod, iba zbytočne navýšil trovy konania, najmä keď sa združenie dalo zastúpiť advokátskou kanceláriou navodzuje dojem, že účelom vstupu nebola ochrana práv konkrétneho spotrebiteľa, ale získanie finančných prostriedkov v podobe náhrady trov právneho zastúpenia.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa v napadnutej časti o trovách vedľajšieho účastníka, vzhľadom na neúčelnosť vynaložených trov vedľajším účastníkom teda považuje odvolací súd za vecne správne, z ktorého dôvodu podľa § 219 ods. 1 O.s.p. toto potvrdil.

Vedľajší účastník vo svojom odvolaní zároveň navrhol konanie prerušiť v zmysle citovaného zákonného ustanovenia za účelom rozhodnutia o prejudiciálnej otázke, špecifikovanej v odvolaní vedľajšieho účastníka.

Odvolací súd návrh vedľajšieho účastníka na prerušenie konania v zmysle citovaného zákonného ustanovenia zamietol z dôvodu, že cieľom prejudiciálneho konania pred Súdnym dvorom EÚ podľa čl. 267 Zmluvy o fungovaní EÚ je zabezpečiť jednotný výklad a aplikáciu komunitárneho práva a nie riešenie konkrétnych sporov, ktoré sú v kompetencii vnútroštátnych súdov a ani posudzovanie súladu vnútroštátneho práva s právom komunitárnym (Uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo155/2011).

O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 224 ods. 1 O.s.p. s použitím § 150 ods. 1 O.s.p., v odvolacom konaní úspešnému navrhovateľovi (§ 142 ods. 1 O.s.p.) náhradu trov priznať nemohol, pre existenciu dôvodov hodných osobitného zreteľa spočívajúcich v osobe vedľajšieho účastníka, vzhľadom na jeho postavenie, charakter a zmysel jeho činnosti ako ochrancu práv spotrebiteľov. Odvolací súd nepovažuje za opodstatnené zaťažovať takýto subjekt, hoci aj bol v konaní neúspešný, náhradou trov

- 6 -

konania protistrany, keď jeho neúspech v konaní nesúvisel s výkonom činnosti združenia ale s otázkou účelnosti trov vynaložených združením v konkrétnom konaní.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustné odvolanie.